

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XI. — Izdan in razposlan dne 19. marca 1901.

Vsebina: (Št. 23—27.) 23. Razglas, s katerim se objavlja vpis više nemške obrtne šole v Zabřehu (mehansko-tehniške smeri) v spisek učilišč tuzemstva, zenačenih gledé enoletne prostovoljske službe višim gimnazijem in višim realkam. — 24. Dopustilnica za lokalno železnico Louny—Libohovice. — 25. Ukaz o porabnosti delnih zadolžnic prednostnega zajma, ki ga je vzprejela delniška družba niževavstrijska železnica v Waldviertelu, v plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavnih. — 26. Razglas o vzajemnem odkazovanju prevoznega blaga na avstrijsko-ruski meji. — 27. Razglas o ustanovitvi okrajnega glavarstva v Unter-Gänserndorfu na Niževavstrijskem.

23.

Razglas ministrstva za deželno bran z dne 25. februarja 1901. l.

s katerim se objavlja vpis više nemške obrtne šole v Zabřehu (mehansko-tehniške smeri) v spisek učilišč tuzemstva, zenačenih glede enoletne prostovoljske službe višim gimnazijem in višim realkam.

Na podstavi §. 25 v vojnem zakonu se v porazumu z udeleženi ministristvi iz štirih letnikov obstoječa viša nemška obrtna šola v Zabřehu (mehansko-tehniške smeri), ki ima pravico javnosti, zenačuje višim gimnazijem in višim realkam z ozirrom na dokaze znanstvene usposobljenosti za enoletno prostovoljsko službo.

S tem se dopolnjuje priloga II a k §. 64 z ukazom tega ministrstva z dne 15. aprila 1889 l. (drž. zak. št. 45) objavljenih vojnih predpisov I. del.

Welsersheimb s. r.

24.

Dopustilnica z dne 5. marca 1901. l.

za lokalno železnico Louny—Libohovice.

Na podstavi Najvišega pooblastila podeljujem v porazumu z udeleženi ministristvi drju Petru Pavlu Hilbertu, odvetniku v Lounem, v družbi z Vincencem Řiho, načelnikom okrajnega zastopa Louniškega in drjem Valentinom Stopko, županom v Lounem, po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, v zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238), in pa zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokomotivne železnice, katero bo kot lokalno železnico s pravilnim tirom napraviti od postaje Louny na progi državne železnice Praga—Most—Moldava v Libohovice k stiku z lokalno železnico Lovosice—Libohovice privilegovane avstrijsko-ogrške družbe državnih železnic.

§. 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, se dodeljujejo koncesionarjem v členu V. zakona z dne

31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz leta 1895.) omenjene ugodnosti.

§. 2.

Koncesionarji so dolžni, gradnjo dopuščene železnice dokončati najdalje v dveh letih računaje od današnjega dne, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po njej obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bodejo držali gorenjega roka za gradnjo in pa da izvrše in opremijo železnico, kakor zahteva dopustilo, naj dajo koncesionarji na zahtevo državne uprave zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala zgoranja dolžnost, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§. 3.

Da izdelajo dopuščeno železnico, se dodeljuje koncesionarjem pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se podeljuje koncesionarjem tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda naredé in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih naprava v javni koristi.

§. 4.

Koncesionarjem se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice in po dopustilnih pogojih, postavljenih po ministrstvu za železnice, in pa po semkaj merečih zakonih in ukazih, zlasti po zakonu o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, ki se dadó morebiti v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbe in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, v kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, sosebno na zmanjšano vozno brzino, zdelo dopustno ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izda ministrstvo za železnice.

§. 5.

Koncesionarjem se daje pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki jih ta postavi, naredé delniško družbo, ki stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Prednostne obligacije se ne smejo izdajati.

Koncesionarjem se priznava pravica, da do zneska, ki ga določi državna uprava, izdajo prednostne delnice, ki uživajo gledé obrestovanja in razdolžbe prednost pred osnovnimi delnicami.

Dividenda, ki pristoji prednostnim delnicam, predno nastane osnovnim delnicam pravica do dividende, pri čemer pa ne bodi nobenega doplačila iz doneskov poznejših let, se ne sme odmerjati z več nego s štirimi odstotki.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res uporabijo za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnic, vštévši nabavo vozil in pa za dotacijo rezervnega zaklada, katerega določi državna uprava, in se izkažejo, kakor gre, prištevéši interkalarne obresti, ki se res izplačajo med grajenjem, in pa kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakršni drugi stroški.

Ako bi bilo po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški prišteti k napravni glavnici, če privoli državna uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih naprav in se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžnem črtežu, ki ga odobri državna uprava.

Družbena pravila in pa obrazci osnovnih in prednostnih delnic, ki se izdado, potrebujejo odobrila državne uprave.

§. 6.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru in pa gledé polajšil

potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo vsak čas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila je uporabljati tudi na deželno brambo in črno vojsko obéh državnih polovic, na tirolske deželne strelce in na žandarje, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in prigledne zборе.

Koncesionarji so dolžni, pristopiti k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, dalje pristopiti k vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakokrat veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, in pa vsakokrat veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarje moč in veljavo z dnem, katerega se začne po dopuščeni železniški obrat. Predpisi omenjene vrste, ki se izdadó še-le po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesionarje veljavnost tedaj, kadar se jim priznanijo uradoma.

Te dolžnosti imajo koncesionarji samo v toliko, v kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na drugotnost teh prog in na olajšila, dodeljena vsled tega, gledé naprave, opreme in vrste obrata.

Koncesionarji so dolžni, oddajaje službe se ozirati v zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 7.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) naj slično veljajo znižani tarifni postavki, veljajoči za vojaške prevoze.

§. 8.

Dopustilna doba in ž njo vred v § 9. lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obrana

zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset (90) let računaje od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava smé izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v §. 2 ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu §. 11, lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 9.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, bo vodila za račun koncesionarjev država, in koncesionarji naj upravi državnih železnic povrnejo stroške, ki ji res nastanejo vsled tega obratovanja. Načini, kako je voditi ta obrat, se uravnajo z obratno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesionarji.

§. 10.

Koncesionarji imajo dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), vsakokrat dopuščati državni upravi na njeno zahtevanje skupno porabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se še le napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 11.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat odana, odkupiti vsak čas po nastopnih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti doneski, kar jih bo imelo podjetje v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti doneski najslabjših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donesek ostalih petih let.

Če bi se železnica odkupila po preteku začasne davčne prostosti, določene v §. 1, tedaj je ob preračunu letnih čistih donosov z davki, dokladi ter drugačnimi javnimi davščinami, ki zadenejo odkupljeno železniško podjetje, ravnati kakor z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti gledé vseh let, privzetih v poprečni račun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračunati davek z dokladami vred po odstotnem postavku prvega davku zavezanega leta ter ga odbiti od donosa.

K tako najdenemu poprečnemu čistemu donosu pa je z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po §. 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetine teh čistih donosov.

V zmislu spredaj stoječih določil ovedeni poprečni čisti donos je potem koncesionarjem kakor odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti.

2. Ko bi se pak železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom ali kadar bi po določilih v odstavkih 1 najdeni poprečni čisti donos brez tam navedenega pribitka ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak letnini, potrebni za pogojeno obrestovanje in razdolžbo v nabavo novcev v deželni banki kraljevine Češke s poroštvom te kraljevine vzprejetega hipotečnega zajma, prištevši tisto letnino, ki je potrebna za štiri odstotno obrestovanje in razdolžbo po državni upravi odobrene delnične glavnice ves čas, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država izplačuje spredaj navedene letnine v polletnih obrokih, 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti, ter da povrne koncesionarjem rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

3. Državi se pridržuje pravica prevzeti, da kadarkoli sama mesto koncesionarjev plača pod 2 omenjeni v dobavo novcev za dopuščeno železnico vzprejeti hipotečni zajem v znesku, ki v času odkupa še ni plačan; v tem primeru je odkupno rento, ki jo je plačati, skraćiti za potrebščino za obrestovanje in razdolžbo oznamenjene zajmove glavnice in pa, ako je tako, za tej potrebščini ustrežajočo kvoto pribitka, ki ga je v zmislu določil odstavka 1 prišteti poprečnemu donosu.

4. Državi se nadalje pridržuje pravica, da sme kadarkoli na mesto še ne dospelih rentnih plačil, ki jih je po določilih spredaj stoječih točk plačevati koncesionarjem, plačati glavnico, ki je enaka znesku glavnice, po štiri od sto na leto, diskontovane

vrednosti teh plačil, računaje obresti od obresti, — seveda odbivši pribitek, obsežen morda v zmislu določil odstavka 1 v teh plačilih.

Ako se država odloči plačati to glavnico, plačaj jo v gotovini ali v državnih zadolžnicah, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

5. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, ko izplača odškodnino, predpisano v št. 1 do 4, brez daljnje odplate v bremen čisto, oziroma samo še z ne poplačanimi ostanki z odobrilo državnih uprav vzprejetih zajmov obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštveši vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarjev, in postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in rezervne zaklade, v kolikor niso bili že določili primerno uporabljeni z odobrilo državne uprave.

6. Sklep državne uprave o izvrševanju pravice državnega odkupa, ki se mora zgoditi vselej z začetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določí:

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, ki naj bodisi kakor pritiklina železniškega podjetja, bodisi v zalozbo terjatev države ali iz drugih pravnih naslovov preidejo na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo država plača železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše izprave odkupne cene (št. 1 do 4), ki jo je ovedeti začasno, s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

7. Državni upravi se pridržuje pravica, vročivši odkupno izjavo postaviti ob enem posebnega komisarja, ki naj pazi na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obrememba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi,

potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega opravnega obrata ali provzročujejo trajno obremenjenost.

8. Koncesionarji so dolžni poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesionarji ne izpolnili te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesionarjev in brez sodnega posredovanja v fizično posest vzeti oznamenjene imovinske predmete.

Počenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potemtakem so vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pak mora tudi samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do zgoranjega časa nastale obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

9. Vlada si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 6) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesionarji so dolžni dati državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolago pravne listine, katere bi bile morda še potrebne ž njih strani.

§. 12.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojstva, vštévši vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlavnice, ki so last koncesionarjev, in postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in rezervne zaklade, v obsegu, povedanem v §. 11, odstavku 5.

Ko mine to dopustilo in pa tudi, ko se odkupi železnica (§. 11), obdržé koncesionarji last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnega donosa podjetja, in pa kar bi imeli po obračunih terjati, potem tudi last tistih posebnih naprav in poslopij, narejenih, oziroma pridobljenih iz lastne imovine, katera so si koncesionarji sezidali ali pridobili sami po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da té reči niso pritiklina železnice.

§. 13.

Državna uprava ima pravico se prepričati, da je gradnja železnic in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo ali pa odpravijo.

Državna uprava ima tudi pravico, po odposlanem organu pregledovati gospodarstvo, in posebno po nadzornikih, pošiljanih ob stroških koncesionarjev, kakorkoli se ji zdi primerno, pregledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikor se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v vélike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprositi precej odločilo ministrstva za železnice, katero je dati brez odloga in katero veže družbo.

§. 14.

Državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprednjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Wittek s. r.

25.**Ukaz ministrstva za železnice
v porazumu z ministrstvi za
finance, notranje stvari in pravo-
sodje z dne 6. marca 1901. l.**

o porabnosti delnih zadolžnic prednostnega zajma, ki ga je vzprejela delniška družba nižeavstrijska železnica v Waldviertelu, v plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavnic.

Na podstavi določila v členu XXIII zakona z dne 21. decembra 1898. l. (drž. zak. št. 233) o železnicah nižega reda, ki jih je ugotoviti v letu 1898., se s tem proglašajo delne zadolžnice štiri-odstotnega prednostnega zajma, ki ga je v letu 1900. vzprejela delniška družba nižeavstrijska železnica v Waldviertelu na podstavi §. 5 dopustilnice z dne 12. novembra 1898. l. (drž. zak. št. 207) v nominalnem znesku 1,820.000 K, za porabne v plodonosno nalaganje glavnic ustanov, pod javnim nadzorstvom stoječih zavodov, c. kr. poštnohranilničnega urada, potem pupilarnih, fidejkomisnih in depozitnih novcev, končno po borznem kurzu, toda ne nad imensko vrednost, v službene in opravilne varščine.

Sprejaj stoječe določilo stopi v veljavo z dnem, katerega se razglasi.

Koerber s. r.

Böhm s. r.

Wittek s. r.

Spens s. r.

26.**Razglas finančnega ministrstva
z dne 9. marca 1901. l.**

o vzajemnem odkazovanju prevoznega blaga na avstrijsko-ruski meji.

Vsled dogovora s cesarsko rusko vlado (potrjenega z izmeno dotičnih diplomatskih dopisov dne

19. februarja 1901. l.) se veljavnost dogovora z dne

3. oktobra 1851. l. (drž. zak. št. 127 iz l. 1852.)

21. septembra o vzajemnem odkazovanju prevoznega blaga sé strani obojestranskih carinskih uradov, postavljenih na meji med Galicijo s Krakovskim ozemljem na eni strani in kraljestvom rusko-poljskim na drugi strani, razteza na vsa carinska mesta ob avstrijsko-ruski meji, ki pridejo v tem oziru v poštev.

Ta razširjeni vzajemni promet stopi s 1. dnem aprila 1901. l. v veljavo z 19. dnem marca

Böhm s. r.

27.**Razglas ministrstva za notranje
stvari z dne 13. marca 1901. l.**

o ustanovitvi okrajnega glavarstva v Unter-Gänserndorfu na Nižeavstrijskem.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je z Najvišim sklepom z dne 17. aprila 1899. l. deloma izpremenjujé z ukazom ministrstva za notranje stvari z dne 10. julija 1868. l. (drž. zak. št. 101) razglašeno upravno razdelitev nadvojvodine Avstrijske pod Anižo blagovolilo najmilostliveje odobriti ustanovitev okrajnega glavarstva v Unter-Gänserndorfu, čigar uradni okraj naj obsega sodna okraja Matzen in Marchegg, ki jih je odločiti od sedanjih političnih okrajev Floridsdorf in Mistelbach, in pa sodni okraj Zistersdorf.

Uradno poslovanje okrajnega glavarstva Unter-Gänserndorf naj prične 1. dne junija 1901. l.

Koerber s. r.